

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Regularea dotațiunei preoților,

de preotul George Rain.

II.

Ca salar fix și „regulat” pentru preoți, cu începere din 1898, se consideră congrua dela stat. Abstragând dela faptul, că e o măsură care nici decum nu „congruează” cu serviciile și prestațiunile preoției față de stat și societate, această regulare de salarisare, spunând franc, și-a permis o batere de joc la adresa preoției, întrucât a împărțit preoții români în două clase: preoți întregi și preoți de „jumătate”... Pentru lipsa de una sau două clase gimnaziale, preotul român a devenit prin legea congruei clasificat de „preot-jumatate”, care, ca atare, poate trăi cu jumătate de salar (800 cor. totalitate retribuțiilor în deplinească funcțiunea unui preot întreg).

Să nădăjdum, că această mare nedreptate se va repara prin noua revizuire a congruei din anul viitor. Noi însă să luăm starea faptică. Este oare cu putință a trăi cu familie numeroasă în mod cuviincios din 800 cor. sau fie chiar și din 1600 cor.? De sigur că numai cu mare greu. Ce vor zice însă cei mulți, cari neputând zări realitatea, vor înțelege din mărturisirile noastre, exprimate cu durere, dar în mod sincer, că și acele 800 cor. „salarul” absolut majorității a preoților noștri, astăzi este numai pe hârtie!...

Este adevărat, că prin introducerea congruei primim și noi ceva brumă de parale, dar cei mai mulți dintre bunii noștri mireni intelectuali nici idee nu au, că prin apariția acestui „izvor” (congrua) ni s’au înfundat în mare măsură celelalte izvoare, cari își aveau obârșia chiar direct dela popor, și cari, — până n’a venit congrua, — în cele mai multe sate de ale noastre de sigur

faceau mai suportabilă existența preotului decât acum, în era congruei. În marea sa majoritate, poporul nostru și-a spus judecata!

Poporul zice: „Popii noștri se plătesc acum dela împărăție, deci noi numai dacă voim le mai dăm câte ceva, după cum ne trage inima, căci datori nu mai suntem.”

Resonând astfel bogatul „intelligent”, și urmându-i săracul peste tot, este firesc, ca preoții să fie constrânși a se mulțami aproape numai cu congrua, care vai, cât e de clatinătoare și ea în temelii!... Bietul „zlot de adău” și „ziua de clacă”, — retribuțiile de „căpetenie” aproape ale tuturor preoților, — cum se plătesc astăzi de către popor, nu se poate descrie. Ce icoană mai dureroasă s’ar putea întâîși, decât aceea că d. e. în o parohie mică de 100—120 familii, abia se poate încasa competența preoțească dela 1/3, ceialaltă rămân în restanță — pentru totdeauna.

Pentru ca și publicul cetitor să aibă o idee palidă despre miseriile preoților în această privință, țin să ilustrez afirmația cu o pildă vie. Aproape toți preoții noștri se ocupă și cu economia (fără aceasta n’ar putea exista). În această economie are lipsă preotul de lucrători, și aici se silește deci a-și folosi „plata” preoțească dela popor — „ziua de lucru”, sau „clacă”. După ce a cerat pe rând servitoriul și eventual și crâznicul a chema parohienii la sapă sau la alt lucru, ca să „plătească” preotului și după ce acestia n’au fost ascultați, — o ia însuși preotul de-a lungul satului, adeseori prin tină groasă, — noaptea târziu, căci ziua oamenii sunt la câmp, și la sfârșit se pomenește, că din 120 de familii s’a făcut promisiune dela unul, că-și va face „clacă”.

Mâne zi vine însuși capul familiei cu copilașul de 16 ani și zice: „Părinte! m’a răzbit și mila și rușinea de Dta, că ai tot umblat prin

sat și n’ai căpătat lucrători. Eată, eu vreau să mă „plătesc” de părințele: am adus copilul să meargă la sapă, dar... uite, părinte, ziua de lucru în oraș e 2 fl., eu însă am să dau pentru „clacă” numai 50 cr., și de aceea mă rog să fim înțeleși, eu cu anul acesta cu tot îți sunt dator cu trei zile de lucru, acelea ar fi 1 fl. 50 cr., să se știe deci, că e făcută și „clacă” din anul viitor... Sau dacă vrea părintele, o să-l trimit pe copil mâine în oraș și ți-om da banii...”

Iată aci o icoană, care arată, cum își capătă astăzi preotul „plata” sa. Și aceasta este întâmplare faptică, și nu tocmai rară. Acest soi de oameni — bine înțeleși — formează pătura celor „mai buni”... Cei mulți nici habar nu au, că preotul încă are poftă de a trăi...

Tot asemenea se întâmplă și cu alte competențe preoțești. Acestea sunt stări reale și nespuse de dureroase!...

„...Toată buba are leac”... se va rezona din diferite părți. Ei bine, să-i constrângem, noi, preoții?.. Ar urma, să ne improcesuăm și să ne esecvăm credincioșii! În chipul acesta apoi s’ar întâmpla, că cel care combate viciul inclinării spre procese de pe amvon, va da dovadă, că în viață nu e condus de convingerile ce le propagă... Pe lângă aceasta, pe credincioșii săi, din fii și-i va face chiar dușmani periculoși.

Pentru a evita toate acestea, natural, că preotul tace și suferă de cele mai multeori cu resignație, ca un adevărat martir al oficiului său. Aici, o aducere la stare normală a lucrurilor nu mai poate întârzia mult, dacă nu dorim totala demoralizare și degenerare a poporului. Regularea competențelor preoțești și stolare, după o măsură oarecare dreaptă, și cu pecetea egalității, se impune în mod imperios și grabnic.

Departe fie de noi a învinui pe cineva, cu atât mai puțin

autoritățile noastre superioare bisecești, pentru starea actuală a lucrurilor, afirmând cumva, că acelea „nu s’ar interesa de soarta noastră”... Durerile noastre de sigur încă nu sunt în mod amănunțit cunoscute organelor noastre superioare, mai ales cele de acum din timpul din urmă; și de aici apariția, că descoperirea neajunsurilor este garnisită și cu oarecari învinuiți, că acele organe ar fi indiferente față de năcazurile preoției.

Suntem de neclătita credință, că consistoarele noastre consimțesc cu durerile noastre juste și reale, arătate leal și cu cuvenitul respect. Constatăm în același timp și aceea, că o regulare temeinică și unisonă este cu neputință a se înfăptui numai din descoperiri sporadice și izolate, precum și numai dintr’o singură parte, adevă din partea consistoriului.

La realizarea unei stări sănătoase în această privință, se cere în mod natural și conlucrarea preoției, ca descoperitoare gravaminei sale în mod colectiv; preoția indigitând și modalitățile vindecării relelor, — în conșelegere cu Consistoriul, poate să aducă concluse cu putere de drept. Acestea apoi practicându-se pot să aducă organismul bisericesc în mers normal, unison și sănătos, absolvându-se în același timp preotul de a mai fi „cerșitorul umil al competențelor sale, ori însuși esecutorul parohienilor săi.

Iar pentru ca să se poată înlesni această apropiere și împreună lucrare a preoției cu forurile superioare bisecești, negreșit ar fi de lipsă inaugurarea conferențelor generale preoțești, ventilate de mine în numărul 82 și 125 din 1911 ai acestui prețuit ziar. — Este mai pe sus de orice îndoeală, că o atare instituție, — pe lângă multe alte agende de interes vital pentru biserica noastră, — ar face neprețuite servicii și în această privință.

FOIȘOARĂ.

Emanciparea tineretului.

— Un cuvânt pentru tinerimea de școală. —
După L. Braun, de G. Fl. Preșmeranu.
(Fine.)

VI.

Eu aprind numai o scântee în sufletul vostru. Rămâne ea voi, apoi să vă aprindeți un foc curățător, în care veți arunca tot ce vă înălțue inimile, ce vă înăbușe respirația, ce vă strâng picioarele voastre în cărjile sclavajului.

Nu deserați! Indată ce flacăra începe să pălpăie, vor da năvală trupe numeroase, grăbind în ajutorul micii voastre cete, — sunt părinții voștri.

Firește nu toți! De bună seamă, că nu! Multora singurătatea vieții zilnice, lupta mistuitoare pentru trai li-a orbit ochii pentru vezi, picioarele le-au slăbit; dar acestea trebuie trecute cu vederea chiar în butul dragostei de fii și a sentimentului de compătimire cu care le datorăți.

Vor fi și de aceia, cari indată ce au ajuns să vă cunoască bine, de sigur se vor atășa soților voștri de principii.

În fața durerilor, mamele voastre ar prinde inimă; în fața luptelor voastre tatălui vostru i s’ar împropăta în memorie

amintirile din copilărie, de care pare a fi uitat cu totul.

Voi aveți de fapt un singur dușman: „pe voi înși-vă”. Ținuta voastră fățarnică, lașitatea voastră și faptul, că sunteți prea întreuși, acestia sunt dușmanii ce vă ațin calea progresului vostru.

Căutați să opriți aceste în voi și calea vă este liberă.

Încătre liberă? Înspre o lume de utopii, ar reflecta unii dintre contrari.

Chiar de ar fi așa, totuși în calea spre utopii vi se deschide o lume nouă, orizonturi largi!

Toate acestea, pentru cari aici voese să îndie calea numai, sunt numai niște etape spre acelaș scop, și adevă: de a trezi tineretul la conștiință de a-și croi singur soarta sa, destinul său.

În Germania există deja școli de poartă numele de sedii școlare libere, vetre școlare de educație rustică etc.

Cei angejați, școlari și învățători, de ambe sexe, alcătuiesc o organizație cetățenească de stat în mic. Forma de stat este cea democratică. În ședințe comune se consultă și hotărăște asupra chestiilor de viață școlară internă și externă. Și ceea ce e mai interesant, cuvântul învățătorului nu numără mai mult ca al elevului.

Instrucția este în esență o conducere a elevului la lucru independent, nu e învățare în sens mecanic.

Învățătorul ca atare numai într-atât e o autoritate, într-atât el și-o câștigă prin autoritatea sa personală.

El și tratează cu elevii ca cu niște prieteni mai tineri, nu ca cu niște subalterni.

Ceea ce e lucru de căpetenie pentru aceste școli, este principul, că nu ceea ce se învață, ci o cum se învață.

Cele mai diferite planuri de învățământ pot fi realizate după aceeași metodă, a cărei semn caracteristic este, că în copil, deja de mic, să fie respectat omul întreg independent.

În Statele-unite s’au înființat colonii întru educarea copiilor decăzuți, în cari principul de conducere și administrație proprie se execută foarte riguros. Tinerii coloniști înșiși sunt legiuitorii, aducându-și propriile lor legi, pedepsiind ori ce transgresiune după propria lor hotărâre și alegându-și conducătorii lor.

Învățătorii mijlocești numai instrucția, și cel mult dăru sunt solicitați ca sfătuitori uneori.

Și de fapt sistemul acesta s’a dovedit de practic și sănătos, așa încât numărul acestor colonii se sporește pe zi ce merge.

O dovadă e aceasta, că mai întâi se cere să facem elevului parte de libertatea de a se putea manifesta liber.

Un copil care a fost deprins să fie totdeauna ținut de scurt, mai ușor se va

da la o viață de esces, indată ce vom fi siliți să-i dăm frâu liber, decât unul care a fost lăsat să umble pe picioarele sale proprii.

Câtă vreme la noi reuniunile de școlari sunt interzise, ele joacă rol mare în Statele-unite.

Acolo aproape fiecare școală are de acestea mai multe. În ferile de vară au loc acolo congrese de tineri, la care singurătatea reuniunii își trimite delegații lor, și unde pe lângă încordată și serioasă atenție din partea oamenilor maturi, se tratează și discută cele mai arzătoare chestii de interes pentru școală, cât și pentru cei ce stau gata să părăsească băncile școlalei.

Multe reforme școlare, cărora poate și noi le luăm deja folosul, s’au plămădit și și-au luat ființă în aceste congrese.

Se înțelege, că poziția ce o ocupă copilul în familie, corespunde într-o parte celei din școală.

Tinărul știe deja de timpuriu să-și apere părerea sa proprie; soțul lui s’a de sex contrar, de altă parte i se acordă o deplină libertate în mișcare, pe care la noi, ba chiar și în Germania numai cu minciuni și tănuite gânduri și-ar putea-o procura.

Să nu se creadă însă, că prin aceste voese să ridice în slavă tot ce străinătatea a realizat și nici nu voese să militez pe lângă părerea, că toți copiii ar trebui crescuți în internate, după cum se petrece lucru în acest fel de școli.

Pensionarea învățătorilor.

În timpul din urmă pensiunea dăscălească, — pentru unii dascăli, — a ajuns să fie ținta cea mai de căpetenie în activitatea lor de luminători ai unui popor. Ba, unii pare că se cred osândiți că s'au angajat să muncească în ogrorul dascăliei, și abia așteaptă slobozirea de sub sarcina aceasta, ca apoi liberi și fără bătaie de cap să se odihnească, să facă numai umbră pământului, fie că munca lor va aduce, ori nu va aduce roadele așteptate, și că ea e vrednică ori nu de recunoștința, pe care ar trebui să o aștepte fiecărui dela aceia pentru cari a muncit.

Nimic nu e mai dureros, mai păgubitor și mai rușinos chiar, pentru un neam, decât a fi osândit să aibă astfel de dascăli, cari numai din poftă de câștig se angajază să servească și să aducă jertfe pe altarul culturii neamului.

E adevărat, că vitregele împrejurări, în cari sunt osândiți să trăiască și să muncească învățătorii români din statul ungar, constrâng pe mulți învățători de ai noștri, ca vrând-nevrând să se dorească a se vedea odată scăpați de sarcina dăscălească: să-și schimbe adevărat cariera, pe care poate din dragoste și-au ales-o. Ba, se mai ivesc câte odată și neînțelegeri între învățători și organele noastre bisericești, cari de multe ori în loc de a se ajuta împreună, strică împreună cauzei școlare, așa, că vrând să se zădărnicească unii pe alții, ambii zădărnicesc ținta ce o urmărește școala, și din cauza aceasta încă se poate naște disprețul dăscălimii și retragerea ei în pensiune.

Când un învățător își mărturisește dorința, — că de și apt de a mai servi, — constrâns de împrejurări, ar dori să treacă la pensie, să treacă adevărat ca o parte a unui mecanism între vechituri, atunci dovedește lipsă de virtute; dovedește că pentru dânsul dăscălia e o tortură, sau o muncă de rob, și că însuși e o parte a unui mecanism, care nu de voie, ci de silă funcționează, la o mașină mecanică. Alții ar zice însă, că un astfel de dascăl e un fariseu între dascălii cu tragere de inimă.

Un dascăl care ține la cinstea sa, sigur că își iubește neamul; și dacă își iubește neamul, — își iubește și chemarea sa, și nu este putere lumească să-l poată despărți de dragostea chemării sale; ba nici nu cutoază nimenea să-l șicaneze: să-i pună bețe în roate, ca el să

nu-și poată împlini sfânta lui datorie. Chiar de ar și fi unii așa de răutăcioși, ca să cerce pe toate căile să-l impedeze în activitatea sa cinstită, totuși izbândă are să fie a învățătorului, activitatea lui are să fie însemnată cu mai multă cinste și recunoștință, chiar pentru că suferă pentru cauza cea sfântă.

Unui învățător, căruia îi zace la inimă binele și cinstea neamului, i-ar cădea greu și s'ar simți mahnit și dejosit în sufletul său până la desnădăjduire, dacă cineva ar cutoza să-l sfătuiască să-și ceară pensionarea, fie învățătorul acela cât de bătrân; căci e cam trist și dureros, ca să desmoștenești pe cineva dela cea mai frumoasă grădină, unde poate zeci de ani dearându-l, cu toată puterea și dragostea inimei sale, a lucrat, ca roadă și cinste să aducă, așa, ca să-i fie spre bucurie, spre cinste și mângâiere sufletească, sporul muncii sale.

Asupra acestui fapt cugetând fiecare învățător, e dator să judece drept și cu inimă neprihănită, că oare e lucru cinstit, atât pentru dânsul, cât mai mult pentru neam, ca să-și ceară pensionarea fără motive binecuvântate, înainte de timp, și fiind încă în putere?

Dacă un învățător trăiește în neînțelegeri cu sătenii, — poate chiar din vina proprie, își zice: am să mă pensioneiez! Dacă trăiește rău cu prototul, ori cu celelalte organe bisericești, iar cearcă scăpare la pensie. Dacă nu poate rezista contra șicanărilor ce vin dela organele statului, iar s'ar pensiona în tot ceasul.

Asta nu e virtute, ci e slăbiciune, și încă o slăbiciune rușinoasă.

Să nu se joace nime de-a dăscălia, ca cum te-ai juca cu schimbarea unor unelte economice, cari nu s' destul de reușite la îndeplinirea lucrurilor economice, căci doară dăscălia nu e întreprindere de speculă, ca dacă nu izbutești ori nu-ți place una, să începi alta!

A se pensiona un învățător înainte de timp, nu e nici semn, nici exemplu bun, nici pentru timpul de față, nici pentru viitor; căci ce folos are un om, și mai ales învățător fiind, de viața sa, dacă nu se poate mângâia și bucura de fructele ostenelelor sale, și dacă după retragerea sa dela muncă nu se simte lipsa lui?

Toți slujbașii pot dori pensionarea lor, o pot cere înainte de timp și pot fi pensionați fără voia lor, fără să le cadă cu greu și cu rușine că au fost lipsiți de slujbă; numai unui învățător nu-i servește spre cinste pensionarea înainte de vreme, căci dela dânsul se cere lumină,

până apune din viață, și nu e nici cuviincios, nici cinstit, să se pună cu voia, sau să fie pus fără voie, între vechituri, din cauză că nu mai produce lumină!

Așa dară nu de pensiune să fie călăuzită dăscălimea noastră, ca să ridice statul învățătoresc la vrednicia ce i se cuvine, ci de dragoste, de zel și ambițiune, ca luminători ai unui popor, care numai dela dânsii așteaptă lumină.

I. Bota.

Incassarea pretensiunilor bisericești.

După Dr. Zolnay Ienő, fiscal comitatens, de Const. Moldovan, preot. (Urmare).

Conform ordinului min. 15.664—898, comisiunea administrativă numai atunci este obligată și autorizată a îndeplini recercarea bisericii autonome, dacă pretensiunea de încassare se bazează în mod legal pe hotărârea autorității bisericești.

Un caz concret: Dacă s'a repartizat ca dare de cult pe un creștin 120 cor. și acesta o excepționează: zicând că 40 cor. reușește, iar restul nu are nici o bază de drept; protopopul la timpul său încuștințează pe primpretorul, că e legală întregă pretensiunea, atunci acesta, — aprobând vicecomitele în comisia administrativă recercarea — îndeplinește execuția; dar ministrul — în esență, — poate nimici toate hotărârile, pe motiv, că după părerea lui o simplă recercare n'are bază de drept pentru execuție, ci numai o hotărâre legală și ridicată la putere de drept. În cazul acesta — contra excepțiunii ridicate — de respectivul credincios — autoritatea bisericească n'a dovedit că și cele 80 cor. s'au repartizat în mod legal, deci a denegat comunei politice ori ce comunitate a hotărârilor ei, în cauză.

Această pară a fi în contradicție cu aceea, că — statul și autoritățile lui nu au dreptul de a examina hotărârile bisericești, decât din acel punct de vedere, că, ține-se cauza respectivă — în merit căreia s'a adus hotărârea bisericească — de autoritatea politică ori nu?

Contrazicerea aceasta este numai la aparență, pentru că legile sinodale eschid autoritatea politică numai dela cenzurarea în merit a hotărârilor (sentințelor) bisericești. Nu este eschidă dela aceea, că dacă debitorul ridică protest contra pretensiunii bisericești, — la care a fost recercat de autoritatea bisericească — să nu aibă dreptul de a pretinde adevărarea recercării ei. Cu alte cuvinte, este în drept a pretinde, — să i se comunice că de fapt există hotărâre legală referitoare la pretensiunea din chestie, ori nu?

E drept, că p. ex., le biruri sau altele de natura aceasta, nu este la nici o bisericească hotărâre anuală și pentru singurității indivizi debitori, nici nu se aduce hotărâre pentru fiecare în special; cu ocazia recercării însă dându-se clarificările necesare, repartiția se referă și la cel nemulțumit, iar pe baza dreptului vechi comuna politică execută hotărârea legală.

La celelalte confesiuni, cari nu au autonomie (izraeliții) reclamarea înaintată de vreun credincios în timpul execuției se consideră ca proces și execuția se ține în

suspens, iar părțile interesate anume: reprezentantul legal al bisericii și debitorul se cutoză înaintea autorității administrative, care aduce ca for I. sentință finală. După aprobarea forului II-lea sau după ridicarea sentinței la putere de drept, se poate efectui execuția. Cazurile când e să se execute hotărârea finală a administrației sau când se ține în suspens execuția, le regulează § 8 din art. XX — 901.

Stările acestea sunt mai neclare la izraeliți, cari fiind ortodocși și neologi (status quo) a trebuit decenii până când s'a ajuns la deosebirea dintre ele. La stările izraeliților mă mîrginesc a aminti, — conform cărții fiscalei numit mai sus — că în 1898 ministrul Csáky Albert a dat o ord. Nr. 2099 pe baza căreia afacerile de ceartă ale comunei bis. izr. ort. le îndeplinește un for confesional autonom, ales din sinul propriu. Pe urmă ord. 97.420 — 904 a contelui Apponyi Albert a dispus că: a) afacerile de discordie ale ritualui neolog-status quo le rezolvă numai autoritățile politice; b) cele dela ritual ortodox le rezolvă direcția autonomă aleasă și constituită cu ajutorul cancelariei centrale a izraeliților. În afacerile de încassare a dărilor de cult ale comunei ort. se îngerează administrația atunci, dacă biserica — fără nici un drept — a împovărat cu dare de cult pe cineva.

Se naște întrebarea, că încassarea pretensiunilor bisericești încă se prescrie după 5 ani, ca și a dărilor publice ori nu? Procedura administrativă s'a format în felul acesta: adevă, după 5 ani se prescrie. — Prescrierea se calculează de când s'a format pretensiunea, respective de când e scadentă. Așa d. ex. la biruri ori alte datorii anuale prescrierea se începe cu prima zi a anului următor. — Prescrierea ori în ce formă s'ar face din partea bisericii, provocare, admoniare, etc. nu se poate întreprinde decât atunci când recercarea bisericii a intrat la autoritatea politică competentă — ca I. instanță — pentru ordonarea execuției. — Admonierea — ca prima gradă a execuției, — în cauze de dări și competențe întreprinde prescrierea; în cauze bisericești însă, procedura de încassare cade în competența bisericii, și nefind ea codificată în cercul de drept al bisericii, nici nu poate fi vorba de prescriere; deci admonierii pentru datorii bisericești nu i se poate atribui acel efect, că întreprinde prescrierea, ci tot așa — ca și în cazul de drept privat — numai procesul înaintat autorităților competente (și în legătură cu acesta și rugarea de încassare) poate să întreprindă prescripția.

Ceea ce privește natura de drept a pretensiunilor prescrie, acestea sunt valabile în curs de 5 ani premergători; pe lângă toate că prescrierea a intrat, ele sustau însă și pe mai departe, în forma dreptului roman „naturalis obligatio”; și dacă datoratul a plătit de bunăvoie sau la provocarea bisericii, atunci nu mai poate pretinde nimic îndărăt pe motiv că n'a fost dator. Pretensiunile acestea sunt valabile și pe mai departe, numai într-atâta nu se pot valora, că pentru ele nu mai poate pretinde nime din partea statului ajutorul necesar pentru încassarea silnică. Prescrierea pretensiunilor le constată însăși autoritatea din datele ce-i stau la dispoziție; și dacă se dovedește prescrierea pretensiunii, atunci ajutorul legal autoritativ se dănează chiar și fără protestarea debitorului.

Pe baza §. 1 din art. de lege 27—907 s'a ordonat ca, asigurarea emolumentelor legale pentru învățătorii confesionali să se statorească pe cale administrativă. Ordinațiunea 7600—907 a legii de execuție în §. 51 între altele a ordonat, ca emolumentele învățătoresci să se încasseze pe cale administrativă (primpretor, comis. administr.). Procedura se poate porni de însuși învățătorul interesat, de inspectorul regesc, ori alt membru al comisiei administrative.

Acest ordin a stîrbit autonomia bisericii autonome, de carese li s'a confiscat — așa zicând — dreptul de for judecătoresc și în astfel de cazuri, care li s'a garantat prin legi sinodale aprobate.

Ca remediu pentru această vătămare gravă a apărut în timpul din urmă ordinațiunea dlui ministru de culte și instrucție publică, cătră toate comisiile administrative comitatene:

Circularul acesta nr. 107,1905—1910 este următorul:

Circular

În cauza procedurii de încassare a competențelor învățătoresci dela școalele confesionale aparținătoare bisericii autonome.

S'a întâmplat, că unele comisii administrative, cu provocare la §. 1 din art. de lege 27—907 au dispus în chestia solvirii competențelor unor învățători confesionali aparținători la bisericii autonome, fără considerare, că chestiunea controversată fost-a prealabil rezolvită după normele legale ale bisericii autonome. Legile bisericii au-

Voiesc să arăt numai, că noul spirit de educație, care singur s'a dovedit de corespunzător pentru noua dezvoltare a tinerimii, deja și-a făcut simțită influința sa, fără ca, după zisa scepticilor, prin această viață familială să se fi ruinat, și fără ca moravurile și disciplina să sufere.

Nu mai unde acesta s'a făcut stăpânitor, putem zice, că problemele secundare ale planului de studii pot fi rezolvate cum se cade.

Luând de bază acest punct de vedere se va putea arăta, că materialul de instrucție nu e permis să fie acomodat priceperii grosului elevilor, ci că tocmai individualitatea lor spirituală deosebită pretinde tractare deosebită.

Deci nu o unitate pe teren școlar, în destinele generațiilor tinere să ne fie de- viza celor ce îndrumăm, ci tocmai o bogată variație și multilateralitate în școală, așa că fiecare aptitudine, fiecare talent să-și poată afla izvorul său adevărat, din care să se nutrească. Numai înaintând pe această cale și îndreptând de așa pași de muncă ai elevilor, ca ei să poată deveni aceia ce trebuie să fie și adevă, de a pune în lucrare propriile lor puteri fără sfurtări chinuitoare, putem conta la un viitor mai favorabil pentru generațiile de mâine.

VII.

Ați văzut dară perondându-se morții, martirii voștri, și inima voastră și-a oprit bătăile și ochii vi s'au umplut cu lacrimi.

Inima mi se umple de fior, când văd ce contrast și prăpastie se deschide între speranțele de mai bine ce trebuie să le nutrim, și între stările triste de față din familie și școală!

Imi voi călca pe inimă și vă voi da deci o iconă a stărilor de azi, deși știu că nu vă pricinuesc momente plăcute, cătă vreme voi ați plăti mai bucuos prin sferele de farmec ale idealelor voastre de viață, mai bucuos v'ați rupe din legăturile acestei lumi de mizerie, într-o lume unde totul să fie rânduit după o armonie ideală.

Uitați colo între roți, ce te asurzesc prin uruitul lor, între mașini uriașe, întocmai ca niște faule de vâpaie solipese focurile dela cazanuri. Din coșuri înegrite izbucnesc rotocoale groase de fum. Case mărunte se înșirue pitice și strâmtorate în gura îngustă a văilor. Din lăuntru se aude pocnetul și loviturile ciocanelor, pe când mașina de cusut se agită sub picioarele sprintene ale mamelor sârguincioase.

Orașe mari apar tot mai desluite în zare. Colo își așterne umbra deasă o mare de petri adunate în grămadă.

Din pivnițe, ferestri de poduri și din dosul casei se furigază sfioase câte o rază de lumină în beznă nopții. Ori în ce parte se îndreaptă privirea, peste tot lozul între bărbății cei posomorâți și femeile cele palide, se împletecesc copii oboșiți. În ochii lor tineri, e gata să se stângă

și ultima dorință după o rază de soare. Ea se pregătește să piară în vesinica noapte a chinurilor, orămpes de visuri le sbuciumă inima. Și de câtă vreme poate?

Nu-i mirare, căci caută să scape de sgomotul lucrătoarei.

Câte frunzi nu se scaldă în lumina strălucitoare de mărețe gânduri? Dar aerul pestilenciar al fabricii caută să le înădușe ori ce suflu de viață. De pe buze transpiră căutau să se desprindă acesentele unei arii dulci, dar glasul iute și de grabă amuțește pe veci de spaima strigătelor sfâșietoare după un codru de pâne!

Câte așteptări a zădărnicit și câte porniri bune a omorât viața de lipsuri din sufletul acestor copii vitregi ai sorții, în timp ce alții se răsfăță la masa înăcorată cu tot felul de bunuri, de viață spirituală!

Acestia sunt ținuți cu sila la aceea, fără să aibă priceperea și curajul a se înfrupta.

Despre o cruciată a copiilor ne povestește istoria. Azi însă e vorba de o primejdie și mai mare. Nu mormântul sfânt, ci sufletul copilului și viitorul nostru e vorba să-l salvăm.

În această operă de mântuire va fi chemată să se angajeze tinerimea de mâine, făcând ca ceea ce până azi s'a părut un postulat modest, să fie eluptat pe toată linia.

Budapesta, luna Ianuarie 1912.

tonome cuprind hotărâri pozitive privitor la statorirea ordinii justiției, fixând totodată și forurile bisericești competente.

E incontestabil, că §. 1 din art. de lege 27—907 asigurând competențele învățărești prin forurile administrative, prin aceasta n'a voit să știrbească drepturile autonome, ci dispoziția aceasta din lege este a se înțelege astfel, că înțelegerea organelor administrative în afaceri referitoare la competențele învățătorilor confesionali aparținători unei biserici autonome, numai atunci are loc, dacă respectivul învățator a eschivat toate remediile oferite de jurisdicțiunea bisericească. Din motivul acesta am ținut de necesar să atrag atenția comisiei administrative asupra faptului, că de către un învățator confesional aparținător unei biserici autonome cu provocare la §. 1 din art. de lege 27—907 va apela la sprijinul comisiei administrative, pentru asigurarea competențelor sale învățărești, în fiecare caz concret comisiunea administrativă are să stabilească, dacă învățătorul confesional respectiv a eschivat forurile și remediile bisericești sale autonome ori nu? Dacă da, atunci e datorința comisiei administrative, ca o hotărâre adusă din partea forurilor judecătorești ale bisericii autonome și ridicată la valoare de drept, s'o eșue.

Dacă s'ar întâmpla, ca în vre-un caz concret comisiunea administrativă să fie nedreptă în ceea ce privește legalitatea hotărârii aduse din partea forurilor bisericești, atunci asupra chestiunii va strage atenția ministrului de culte și instrucțiune publică, făcând în cauză raport detaliat pe lângă promovarea cauzelor.

Circulara aceasta s'a trimis de Ven. Consistor arhiepiscopale sub nr. 11544—910 fiecărui oficiu parohial și protopopesc.

(Va urma).

NOUTĂȚI.

Din cauza sfintei sărbători. „Petrul și Pavel”, numărul cel mai de aproape al ziarului nostru va apărea luni la orele obicnuite.

Excludere din o societate geografică. Renumitul explorator *Sven Hedin* este exclus din Societatea geografică rusească. *Sven Hedin* publicase o broșură, în care arăta ridicolul ce amenința Suedia din partea Rusiei. Ziarul *Novoe Vremea* comunică hotărârea adusă de societate. Hotărârea este următoarea: „Societatea geografică este urmată de o societate de broșuri *Un strigăt de alarmă*, compusă de membrul său activ *Sven Hedin*. A constat, că scrierea aceasta conține minciuni intenționate și ofense la adresa Rusiei. Prin urmare este sub demnitatea societății a mai ține legături cu autorul, și de aceea a hotărât, că *Sven Hedin* să fie declarat nedemn de a mai face parte din Societate”.

Se scumpește sarea. Cu ziua de 5 Iulie s'a urcat prețul sării, și anume marea metrice se scumpește cu 30 de fileri. Chiogramul astfel va costa cu trei fileri mai mult, decât până atunci. Suma nu e mică, dacă ne gândim, că sarea este un articol indispensabil în bucate.

Știre ziaristică. Conducerea organului politic național din Cernăuți, *Viața Nouă*, a fost încredințată cu nr. 27 din 7 Iulie dlui *George Stoica*, fostului redactor al *Tribunei*.

Scoală de vierit în Aiud. Cursul de 3 ani la școala de vierit a Aiudului se începe cu 1 Octomvrie 1912. Doritorii de a fi primiți au să-și nănteze cererile până cel mai târziu în 15 August. Condițiile de înscriere se pot găsi și în foaia oficială „*Budapesti Közlöny*” din 7 Iulie.

Un capriciu al naturii. O vrabie albă se poate vedea în Sibiu în vitrina băcăniei *N. Onișu*, de vreo câteva zile. Vrabia atrage mulți curioși, — de oare ce rar ni se dă ocaziune a vedea așa ceva, o vrabie albă.

Serbare națională în Croația. Atât în Zagreb cât și în provincie s'a serbat cu multă însuflețire amintirea apostolilor slavi *Chiril și Metodiu* (sec. IX). Cu acest prilej s'au pornit colecte pentru înființarea de școli croate și întemeierea de biblioteci pe seama poporului.

Impotriva literelor latine. Din Berlin se știe, că generalul *Löwenfeld*, comandantul corpului de gardă, a dat ordin ofițerilor săi, să nu mai întrebuințeze literale latine în corespondența lor de serviciu. Generalul crede, că în Germania prea se răspândește obiceiuri și moravuri aduse din străinătate...

Nenorocire. Tăranca *Maria Abrudeanu* din Cluj a fost omorâtă de trăznet, pe când era ocupată cu lucrul câmpului. În același timp trăznetul a rănit grav doi bărbați, cari pescuiau în Someș.

Patria parfumului. În Franța de sud se adună acum florile, din care se pregătește parfumul. Câmpii nestârșite de roze, garoafe, lăcrimioare sunt înflorete în zori de zi, pentru ca florile înflorete să fie culese și aduse în laboratorile fabricelor din apropiere. Nu este țară, unde să se producă mai mare cantitate și mai multe soiuri de parfumuri ca în Franța, care exportează acest articol în toată lumea.

Zece ore timp de lucru. Între creațiunile sociale mai nouă ale legislației franceze, locul prim îl ocupă legea despre timpul de lucru în atelierele particulare. Conform acestei legi, care s'a desbătut câteva luni în camere, nici o întreprindere privată din Franța nu poate pretinde lucrătorilor săi să muncească mai mult de zece ore pe zi.

Nu se mai înalță în văzduh. *Orville Wright*, fratele răposatului aviator *Wilbur Wright*, s'a hotărât să nu se mai înalțe cu aeroplanul în văzduh. Frații *Wright*, cum se știe, sunt celebri pentru construcțiile lor. Ei și-au vândut mașinile originale unei societăți pe acții. Conducătorul societății este de părere, că *Orville Wright*, după moartea fratelui său *Wilbur*, este singurul om care cunoaște secretul aparatelor, și care ar putea desvolta mai departe sistemul celor doi frați. Din acest motiv, ca să nu-și primejduiască viața, nu i se mai permite să se urce cu aeroplanul. *Wright* s'a supus dorinței societății, și de aici încolo va aduce foloase aviației, și de aici încolo va aduce foloase aviației, și de aici încolo va aduce foloase aviației.

Boală nouă. În Bavaria de jos s'a ivit o nouă boală la cai. Boala consistă în faptul că mulți cai sunt cuprinși de somn. Ea se începe cu aprindere de creier, și în cele mai dese cazuri se sfârșește cu moarte. Pricinitorii boalei nu sunt descoperiți până acum. La început calul bolnav este foarte iritabil, mai târziu se leneșește, își lasă capul jos, închide ochii și doarme aproape fără întrerupere. Animalul nu mănâncă, ci adese se învârtă în cer. Institutul veterinar din München a cerut să i se trimească câțiva cai bolnavi, pentru a face cercetările trebuincioase.

Carte aprobată. Cartea de ceterie pentru anii V—VI, de școală, de *Dr. Ioan Stroia*, *Dumitru Lăpădat* și *Iuliu Crișan*, a primit aprobarea sub nr. 334/912 consistorial și sub nr. 45,573/912 ministerial.

Amundsen în capitală. Vestitul descoperitor al polului sudic, căpitanul *Amundsen*, care acum se află în Londra, va veni în toamna acestă în la Budapesta, unde va ține o conferință despre celebra sa expediție polară.

Alb și negru. La o clinică din München o femeie a născut gemeni: unul alb, al doilea negru. Femeia a recunoscut, că tatăl gemenilor este un arap. Cazul, din punct de vedere științific, este interesant; până acum se credea, că culoarea copiilor este totdeauna egală cu a părintelui, și astfel gemenii amintiți trebuiau să fie amândoi negri.

O lesă-maiestate. Din Berlin se știe, că funcționarul *Schach* dela o fabrică a fost osândit la temniță de patru luni pentru o lesă-maiestate. Nămitul *Schach* a comis vătămarea maiestății suveranului prin faptul, că într-o cafea a întors bustul lui *Vilhelm* al doilea cu fața către perete.

Cincizeci și doi de ani în temniță. În orașul *Hartford*, din statul *Connecticut*, a fost grațiat individul *Iohn Warren*, care înainte cu 52 de ani fusese osândit la temniță pe viață, pentru că și-a ucis soția. Când nenorocitul a intrat în temniță, era de 21 de ani. A comis omorul în credința că soția sa îl înșală. Preumblându-se într-o Duminică cu nevastă sa pe marginea unui lac, a împins-o în apă, unde femeia s'a cufundat, iar el i-a ținut capul în apă, până când s'a înecat.

Mulțămite. Subsemnații locuitori din comuna *Măgareu*, fiind păgubiți prin foc, am primit prin învățătorul nostru *E. Suciu* 100 cor. dela on. institut de credit și economii „*Albina*” din Sibiu. Pentru această faptă ne vedem îndemnați a aduce onoratul institut „*Albina*” sincerele noastre mulțămite și pe această cale. *Măgareu*, în 24 Iunie 1912. *Ioan Holerga* 172, *Ioan Holerga* 180, *Ioan Suciu* 181, *George Stanciu*, *Leonte Lazar*, *Petru Bitor*, *Mihail Samoilă*.

Întreprinderea de înmormântări a „Reuniunii române de înmormântări din Sibiu” — și-a început activitatea. Atragem atențiunea publicului asupra anunțului din Nrul de față al „*Tel. Român*”.

Să contribuim la fondul ziaristilor români din Ungaria! Orice dar este a se trimite la adresa „Institutului de credit și economii Ardeleana” în *Orăștie-Szászváros*.

La fondul Andrei Baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor meseriașilor, al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, au mai dăruit: *Trandafir Dragomir*, paroh (Arpașul inferior), 1 cor., *Emanuil Florea*, învățator (Daneș), 30 bani, *Silviu Andriea*, paroh (Sârbi) și soția sa *Lucreția n. Goția*, 1 cor., *Octavian Vesteian*, sodal mașinist tipograf, 10 bani, *Popovici Mondoe*, învățator (Sebeșul superior), 40 bani, *Pompiliu Constantin*, învățator (Daneș), 30 bani. Din lădițele sărciilor: cor. 10-01, cor. 8-32, cor. 6-50, cor. 4-46 și cor. 4-36, din care s'a dat ajutorul lunar neputinciosului compactor *Ioan Cristea* de câte cor. 4.; și *Victor Tordășianu*, president, 10 bani.

Concert în Ocna. Cu scopul de a contribui la sporirea fondului ziaristilor români, inteligența română din Ocna-Sibiului aranjază un concert cu concursul unor elevi ai conservatorului din București, Vineri, în 12 Iulie st. n. a. o. (ziua S. S. A. Petru și Pavel).

Petrecere în Poiana. Tinerimea studioasă din Poiana-Sibiului invită la petrecerea de vară ce o va aranja *Dumitru*, în 1/4 Iulie a. o. în romantica pădure „*Staule*”. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în sala cea mare a școlii.

Cărți și reviste.

Anuarul institutului teologic și pedagogic român gr. or. al diecezei Caransebeșului, pe anul școlar 1911—12, publicat de direcțiunea institutului. — Cuprinde: *Escursiunea noastră în Italia*, de *P. Popa*, cleric în cursul al II-lea. — Corpul profesoral al institutului stă din 1 director, 10 profesori și un învățator la școala de aplicație. S'au supus examenului la finea anului școlar 29 de elevi în secția teologică, și 19 elevi în cea pedagogică, cu totul 48 de elevi. În școala de aplicație, cu șase clase, au fost înscriși 29 de elevi și eleve. Biblioteca profesorilor din secția teologică conține 919 volume, cea din secția pedagogică 654 de volume. Societatea de lectură „*Ioan Popasu*” în secția teologică a fost condusă de *Dr. Moise Ienciu*, cea din secția pedagogică de *Sabin Evuțianu*.

Raportul al XLIX-lea despre gimnaziul superior fundațional din Năsăud, pe anul școlar 1911—12, publicat de *Ioan Ghetie*. Conține: Sportul la cei vechi și intrucât a servit de bază sportului modern, de *Dr. N. Drăganu*. Din știrile școlare vedem, că au funcționat la gimnaziu 1 director și 15 profesori. La sfârșitul anului școlar s'au supus examenului 299 școlari, între cari 72 greco-orientali. La examenul de maturitate au fost admisi 31 de candidați, s'au supus examenului verbal de maturitate 28 de candidați, dintre aceștia au fost declarați: maturi cu eminență 2, maturi cu bine 7, maturi 15, respinși din câte un obiect 4 candidați.

Din public.*)

Mulțămite publică.

În urma apelului pentru zidirea unei biserici gr.-or. în locul bisericeții de lemn, edificate în a. 1808 în *Murășoșorhei*, au intrat până azi la epitropia bisericii noastre următoarele daruri benevole, și anume:

Dela marelă binefăcător al neamului nostru ilustrul domn *Vasile de Stroescu* în anul 1910 500 cor., în anul curent 800 cor. Dela institutul de credit „*Lumina*” din Sibiu 500 cor. Dela institutul „*Albina*” din Sibiu 300 cor. Dela of. par. Căpâlna de sus 2 cor. Dela domnul protopop *Ioachim Muntean* și institutul „*Frăția*” din *Agnita* 15 cor. Dela dl protopop *Iosif Morariu* prin institutul „*Grănițoara*” prin *Do* bra 46 cor. Dela parohia „*Moșna*” din paroh *Ioan Todorean* 21 cor. Dela parohia

*) Pentru cele publicate în rubrica aceasta redacțiunea nu primește răspunderea.

Filea prin dl paroh *Georgiu Căzan* 17-15 fil. Dela parohia *Deda* prin parohul *Ioan Voda*, 30 cor. Dela dl *Constantin Dimian* pp. în *Bresce*, colectați în bisericești, 2 cor. Din *Turda* prin dl protopop *Iovian Mureșan* 26-20 fil. Dela biserica și preotul *Georgiu Burlea* din *Bărean* 2 cor. Din *Bălșă* tractul *Georgiu* prin parohul *N. To* dea 16 cor. Dela institutul de credit „*Doina*” 30 cor. Dela institutul „*Econom*” din Cluj 25 cor. Dela institutul de credit *Mehadia* 9 cor. colectate prin *Ioan Răduțescu* contabil. Dela „*Isavorul*” din *Sângeorgiu* român 6 cor. Dela episcopul bisericești din *Curtici* 5 cor. Din parohia *Văleni* prin parohul *Aug. Herman* 4-40 fil. Din parohia „*Bedelean*” 4 cor. Dela of. paroh. din *Șasa* 2-34 fil. Din parohia *Băca* de jos prin parohul *Vas. Mateiu* 16-50 fil. Din parohia *Loman* prin parohul *Căstian* 5-40 fil. Din *Retigsdorf* prin parohul *Ioan Manovicu* 6 cor. Din *Sânbenedict* tractul *Târnavă* 2 cor. Din *Spălmăca* 2-06 fil. Din *Mesteacăn* prin *Pavel Lazar* învățator 12-74 fil. Colecta întreprinsă prin dl *Nicolae Vule* 39 cor. Colecta întreprinsă prin dșoara *Victoria Lupan* din *Tohat* 22 cor. Colecta întreprinsă prin dșoara *Emma Lupan* din *Orlat* 11-10 fil. Colecta întreprinsă prin dl *Macedon Linu* învățator în *Năsăud* 5 cor. Colecta dlui *Nicolae Hențiu* din *Seliște* 60 cor. Colecta dlui *Dumitru Cupu* din *Săliște* 36 cor. Colecta dlui *Ioan Bucur* notariu în *Deda* 13-80 fil. Colecta dlui *Petru Șogan* mare proprietar în *Cerghidul-mare* 83-10 fil. Dela domnul *Dr. Eugen Bran* și dl *Dr. Vescan* advocați în *Teaca* 20 cor. Dela dl *Dr. Em. Ungurean* adv. în *Timișoara* 10 cor. Din parohia *Reșinari* prin dl paroh *Maniu Lungu* 22-60 fil. Colecta dlui *Dr. Remus Pașoa* advocat 28-30 fil. Colecta dlui *Dr. Ilus* paroh *Hoadrea* adv. în *Zernești* 23 cor. Discul purtat în biserica din *Micalaca* 6 cor. Colecta din parohia *Arad* prin dl *Vasile Belas* protopop 10 cor. Colecta din *Șeitin* prin dl *Petru Nemet* 30-30 fil. Colecta din *Chitighaz* 2 cor. Colecta din *Musea* prin dl învățator *George Muntean* 10-52 fil. Dela *Brusturi* prin dl *Iosif I. Ardelean* capelan 7-70 fil. Dela dl *Remus Perian* paroh în *Mircovaș* 1 cor. Din *Fitegiu* 4 cor. Din *Cornea* prin dl preot *Nicolae Vălean* 15-79 fil. Din *Berzova* dela *Dumii Vasile* și *Iosif Popovici* 4 cor. Din *Biroșiș* 4-22 fil. Dela dl *Ignatie Vișoiu* din *Chelmac* 1 cor. Din *Lălsinți* 1-80. Din *Obaba* sârbească 6-70. Din *Bara* 1 cor. Din *Fadimac* 3-31 fil. Dela dl *Nicolae Martinovici* preot în *Topolul mare* 2 cor. Dela *P. C. Sa* *Augustin Hamsea* arhim. din *Hodoș-Bodrog* 25 cor. Dela *Preacuvioșia* Sa *Ghenadie Bogoevici* protosinel paroh în *Budapesta* 5 cor. Dela dl *Dr. Teodor Popescu* adv. în *Reghin* 20 cor. Dela biserica *Timișoara* *Ferenczváros* (*Mehala*) 5 cor. Dela dl *Coman Șogan* mare proprietar, în *Grebeniș* 100 cor. Dela dl *Alexiu Maniu* contabil la filiala „*Albina*” în *Murășoșorhei* 50 cor. Dela dl *Dr. Iuliu Morariu* adv. 10 cor. Dela dl *Ioan Faur* sergent 10 cor. Dela dl *Petru Lazar* comerciant 6 cor. Dela dl *Dr. Marghita* adv. 20 cor.

Pe lângă ofartele de mai sus s'au înscris și din partea credincioșilor aparținători bisericii noastre de aici oferte benevole dela 5 cor până la 500 coroane.

Dintre cei subscriși în lista parohiei au sosit până în prezent următorii:

Dl *Dr. Enea Draia* adv. 200 cor. Dl *Nicolae Oprean* comerciant 200 cor. Dl *Nicolae Vule* 200 cor. Dl *Ștefan Kussu* protopop 200 cor. *Aurel Lazar*, 20 cor. *Mihail Breja*, 60 cor. *Mateiu Costan*, 30 cor. *Ioan Macavei*, 60 cor. *Toader Nistor*, 10 cor. *Ioan Cocis*, senior 10 cor. *Toader Fechet*, 15 cor. *Toader Duca*, 8 cor. *Nicolae Bordaș*, 10 cor. *George Comes*, inv. pens. din *Sântana* 3 cor. *Iacob Marian*, 5 cor. *Vasile Pirlea* sen. 5 cor. *Ioan Pirlea*, 10 cor. *Dănilă Suciu* 50 cor. *Alexandru Suciu*, 20 cor. *George Cosma*, 5 cor. *George Suciu*, 30 cor. *Crușița Hotia*, 100 cor. *Maria Pogăcian* 5 cor. Dl *Nicolae Candrea*, paroh în *Neagra* și surorile sale *Rafila Chingea n. Candrea* și *Ana Coroheș n. Candrea* în loc de canună pe siorul răposatului tată și întru memoria mamei lor *Ana Candrea n. Motora* și a fratelui lor *Gherasim Candrea* fost advocat și asesor consistorial au donat 20 cor. Total: 4420 cor. 03 fileri.

Pentru aceste daruri și jertfe mariminoase subscrișii în numele epitropiei și comitetului parohial esprim și pe această cale cele mai călduroase și sincere mulțămite tuturor binefăcătorilor amintiți, precum și a celor care vor dona și care în diferitele liste de colecte și cari pentru mulțimea numelor nu s'au putut înșira aici.

Murășoșorhei, la 12/25 Iunie 1912.

Ștefan Russu
paroh-protopop,

Ingrijiti-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă este a se înscrie de membru la

„Asociația Esechiană de ajutoare reciprocă“.

La această asociație poate să se facă membru oricare persoană dela etatea de 21—80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de membie i-se solveste moștenitorului un ajutor de 2000 cor., iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de membie, prin oarecare nenorocire neputincios de muncă, i-se solveste până când trăiește o rentă lunară de 50 cor. Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor., însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se solveste membrului pânăce trăiește o rentă lunară de 50 cor. Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60—80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri însă n'au drept la rente.

După 3 ani de membie toate plătirile se pot sistă rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semnă 1—2 cuote (2000—4000 cor.) Atestat medical nu se recere.

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de măritisuri, poate fiecare a și asigura fetele, dacă acestea n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semnă 1—2 cuote (2000—4000 cor.) Dacă o fată după 3 ani de membie rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritis, fata primește suma asigurată, ori dacă nu se mărită, la împlinirea etății de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membie, solvim erezilor suma asigurată.

Liquidările se fac strict în sensul statutelor.

Societatea oferează fiecărui cea mai mare garanță: cuote semnate până la 15.000.000 cor. și 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blanchete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

Asociația Esechiană de ajutorare reciprocă.

Direcțiunea pentru Ungaria:

(474) 12—

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-utca 4 szám).

Anunț de întreprindere.

Subsemnatul **întreprinzător de zidiri** și tot felul de lucrări în branșa aceasta se recomandă pentru lucrări în

beton, clădiri de case și specialist pentru clădiri de biserici

după stilul cel mai modern. Praxa mea de mai mulți ani în Germania, 13 ani în München, iar doi ani aici în Sibiiu la banca Siebenbürgen Vereinsbank ca arhitect, afară de aceasta am mai edificat vre-o șapte biserici, de unde am cele mai bune recomandări, mă pune în plăcuta poziție a întreprinde orice lucrări pe lângă prețurile cele mai moderate.

În biroul meu dau informații și fac schițe cu creionul în mod gratuit.

Cu toată stima:

Eduard Göllner,

arhitect.

Sibiiu. — Zeughofplatz Nr. 15.

(169) 3—3

30,000 de părechi
păpuși și ghet
se vând cu preț redus.

Toate în lume se scumpesc!

pânea, carnea, chiria casei, — numai
păpuși și ghetele exec. în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie“

după cum se numește prăvălia lui, se
ieftinesc.

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lîfera ghetă bune și trînice pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN

SIBIIU, Strada Oenei (Burgergasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Duminea deschis până la 10 ore ante merid.

Comandele din afară se vor executa punctuos ca și până acum.

E de ajuns a se arăta numărul, s'au a se desemna pe o hârtie talpa piciorului. La caz că nu convin să schimbe cu alții, eventual să returnează banii.

(221) 23—

„Reuniunea română de înmormântare din Sibiiu“,

recomandă cu toată căldura binevoitoare atențiunii a numărului nostru public din Sibiiu și din provincă

Întreprinderea proprie de înmormântări,

bogat sortată cu tot soiul de obiecte trebuincioase la înmormântări, între cari **sieriuri, cununi, acoperitoare, ghet** (păpuși), **felinare, cruci, care funebre** etc.

Prăvălia Reuniunii

Strada Quer Nr. 3,

(casa fabricantului G. Moess) să găsește sub îngrijirea dnlui **Ioan Roman** (patronul salonului de barbierie din strada Quer — Poplăcii mici — Nr. 4), care stă la dispoziție în toate afacerile privitoare la înmormântări, fie în Sibiiu, fie la transportarea de morți afară de Sibiiu.

Inmormântări să fac de clasa I-a, a II-a și a III-a. Inmormântarea membrilor răposai ai Reuniunii să face cu preț redus! Comandele să îndeplinesc cu prevenire și cu toată punctualitatea.

(197) 1—

Întreprinderea să îngrijește de trăsuri, de tot soiul de tipărituri, ca redactarea și tipărirea anunțelor funebre etc. etc.

Cum venitul curat al întreprinderii e menit să înmulțască fondul „Azilului“ pentru adăpostirea orfanilor și neputincioșilor noștri scăpătați, preoțimea, dascălimea și ceilalți cărturari ai noștri, sunt rugați a stăruii pentru înscrierea de membri la Reuniune cu taxa de cor. 2 de înscriere și 60 bani după cazul de moarte al câte unui membru și pentru a se folosi de întreprinderea noastră în cazuri de înmormântări.

Pentru biroul Reuniunii:

Pant. Lucuța,
prezident-director.

Romul Perian,
cassar.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Serviciu prompt și conștientios.

Prima fabrică transilvană

ces. și reg. privilegiată

de casse de fier și oțel,

și

lăcătușerie de artă și construcție,

instalată cu putere electrică.

E. Purece,

Sibiiu — Nagyszeben

Strada Faurului 19 (Schmidgasse).

(138, 7—20)

Cataloge de preț gratis și franco.

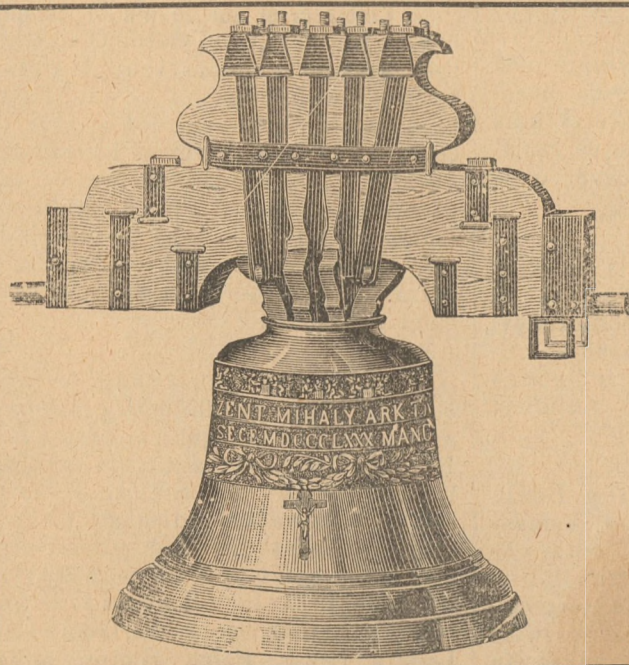
Prima și cea mai veche întreprindere pentru vărsare de
campane (clopote) din Ardeal

Mihail Manchen

fabrică pentru vărsat clopote și scaune de clopote din fier bătut.

Înființată la anul 1822.

Sighișoara, piața de sus Nr. 47.

O firmă ce există dela anul 1822 și se bucură de bun renume, se recomandă tuturor comenelor bisericesti a lîfera și repara clopote de toată mărimea cu coroană de stejar, ori de fier legat, cum și clopote cu sunet armonic. Face și scaune de clopote din fier bătut pentru unul sau și mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele se efeptuiază și în depărtare. Clopote mai mici se află gata în tot timpul. Solvirea se va primi și în rate.

(104) 9—24

Nr. 614/1912 prot.

(198) 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele noastre mai jos înscrise din tractul Agnatei se anunță concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Nocrichiu**, salariu anual 1000 cor., din care 272 cor. dela biserică și popor, 60 cor. sunt preluți la 4 stângini de lemne de stejar puse la dispoziția învățătorului și 668 cor. sunt ajutor de stat, 1/4 jug de grădină; cvartir în edificiul școlii. Cvinvenalele se vor cere dela stat. Învățătorul ales e îndatorat a conduce elevii în Dumineci și sărbători la biserică și a cânta cu ei. Cunoșcătorii de muzică și cari se vor obliga a instrui și conduce corul în biserică vor fi preferiți.

2. **Hundrubechiu**, salariu anual 1000 cor. din care 261 cor. prin repartitie, 45 cor. arunc de 5% după dare, 200 cor. ajutor dela P. V. Consistor, 494 cor. ajutor dela stat pe baza documentelor alesului învățător, 1/4 jug. grădină cvartirul în natură, eventual relativ. Cvinvenalele se vor cere dela stat.

Alesul învățător se îndatorează a instrui elevii de școală și tinerimea adultă în cântări bisericești și a cânta cu ei în biserică în Dumineci și sărbători.

Concurenții la aceste posturi sunt datori, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în respectiva biserică spre a fi arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul; iar petițiile de concurs instruite cu estras de botez, atestat despre studiile premergătoare (pentru Hundrubechiu IV clase gimnaziale), absolut de pedagogie și diplomă de învățător, eventual și alte documente recomandatoare, să le trimită la oficiul ppece subsemnat.

Agnita, 23 Iunie 1912.

In înțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 412/1912.

(199) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională gr.-or. din **Șibot**, tractul Orăștiei să deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de cor. 1000 dela biserică 775 cor., restul de 225 cor. e cerut dela stat. Cvinvenalele să socotesc după 5 ani de serviciu la această școală.

2. Cvaritir în natură și 2 stângini de lemne.

3. Un 1/4 jug. grădină în natură sau relut în bani. Învățătorul ales e obligat să instruiască elevii și să cânte cu ei cântările sf. liturgii în biserică în Dumineci și sărbători.

La acest post în sensul concluziunii comitetului parohial din 27 Noemvrie 1911, să admit și vor fi preferite și candidațiile de învățătoare.

Doritorii și doritoarele de a ocupa acest post să înainteze oficiului protopopesc rugări instruite cu documentele de lipsă conform regulamentului școlar și anume: Estras de botez, absolut, diploma de învățător, învățătoare, ultimul testimoniu despre studiile pregătitoare, eventual și alte atestate de recomandare și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Orăștie, 4 Iulie n. 1910.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. rom. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Nr. 375.

(188) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor învățătoarești din comunele mai jos înscrise se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Berghin**, cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericească și 600 cor. în-tregire dela stat.

2. **Colibi**, cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericească și 600 cor. în-tregire dela stat.

3. **Cacova** cu salariu de 1000 cor., 400 cor. dela comuna bisericească și 600 cor. în-tregire dela stat.

Pentru fiecare cvartir și grădină.

Învățătorii aleși sunt datori să conducă în Dumineci și sărbători copii la biserică și să cânte cu ei la sf. liturgie.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor din vigoare, în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Sebeș, 18 Iunie (1 Iulie) 1912.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 7323/1912 B.

(186) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Vima-mică**, să scrie a doua oară concurs din oficiu cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Doritorii de a ocupa acest post au să-și înainteze rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis la of. protopresbiterial al cetății de piatră.

Sibiu, 19 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 1597/912 pret.

(180) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **vicenotar** în comuna **Jinna**, (cercul Szerdahely, comitatul Szeben), dotat 1000 cor. salar anual prin această public concurs și provoc pe reflectanții la acest post a-și înainta cererile instruite conform §-6 art. I. din 1883, respective §-3 art. XX 1910 și cu atestatele despre serviciile lor de până acum, până în 3 August 1912.

Cunoașterea în vorbire și scris a limbei românești se recere necondiționat.

Ziua de alegere se va defige ulterior. Szerdahely, la 30 Iunie 1912.

Primpretorul cercual:

Dr. Bruckner.

Nr. 7434/1912 B.

(182) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa a III-a **Seleușul-mare** cu filia **Prod**, protopresbiterial tractului Sighisoara, să scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele acestui post de capelan sunt jumătate din toate venitele parohiale.

Petițiunile se vor înainta instruite cu documentele prescise de legile în vigoare în termenul indicat. Oficiul protopresbiterial al Sighisoarei îndatorându-se concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a fi cunoscuți poporului.

Sibiu, 19 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 549/1912.

(184) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa 3-a **Șileu-maghiară** cu filia **Feisa** din protopresbiteratul Târnavei, devenit vacant prin moartea parohului Petru Pop, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele în vigoare (estras de botez, testimoniu gimnazial, absolut clerical de 3 ani, atestat de calificare preotească, documente recomandatoare despre purtare și oficiu ce l-ar mai fi având unde-va până acum), — la subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta după încunoștiințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial § 33 la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta, predica, ori a oficia și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 13 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tract. Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 504/1912.

(185) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa 3-a **Șonfalau** cu filia **Adămuș**, din protopresbiteratul Târnavei, devenit vacant prin pensionarea bătrânului și nepotului paroh George Oprea, după un serviticiu de 52 ani, la Ordinul Consistorial Nr. 12714 Bis. din 1 Noemvrie 1911 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescise de normele în vigoare (estras de botez, testimoniu gimnazial absolut clerical de 3 ani, atestat de calificare preotească, documente recomandatoare despre purtare și oficiu ce l-ar mai fi având undeva până acum); — la subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta după încunoștiințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial § 33 la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare, spre a cânta, predica ori a oficia și cuvânta.

Cetatea-de-baltă, 13 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. român al tract. Târnava.

Nicolae Todoran
protopop.

Concurs.

Pentru liferarea de:

1. Pâne de grâu curat.
2. Franzele făcute din grâu curat cu lapte.
3. Făină de grâu curat numărul 2 și 3.
4. Carne de vită.
5. Carne de vițel.
6. Carne de porc, și
7. Unsoare de porc, toate de prima calitate

pentru alimetarea alor 220 — 250 elevi dela seminariul arhidiecezan teologic — pedagogic gr.-ortodox român din Sibiu în anul școlar 1912/13.

Doritorii de a reflecta la vre-una din aceste poziții să-și înainteze ofertele în scris, provăzute cu timbru de 1 cor. și sigilate până în 1 August st. n. inclusive la subscrisul unde vor afla mai de aproape și condițiile speciale pentru încheierea contractului precum și alte informații necesare.

Ofertele întrate după termenul prefrit în concurs nu se vor lua în considerare.

Tot în acest termen să pot înainta în scris oferte pentru resturile de mâncare dela mese și dela culină.

Sibiu, în 4 Iulie n. 1912.

Aurel Popoviciu.

(193) 2—3

spiritual și econom seminariar.

Nr. 346/1912.

(146) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa I-a **Vinerea**, pe baza rezoluțiunii prea Veneratului consistoriu Nr. 14,103. Bis. 1911 se scrie concurs cu termen de 60 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Venitele întregi dela jumătatea parohiei Vinerea, și anume: dela familiile din casele de sub Nrii 239 înainte până Nrul 500, eventual și mai bine.
2. Jumătate din venitele dela altariu.
3. Venitele întregi dela filia Cujir, până va deveni materă.
4. Cel puțin 600 cor. ajutor din visteria țării.

Concurenții își vor înainta cererile instruite conform legilor în vigoare, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis, și se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare în parohie spre a cuvânta și celebra în sfânta biserică pe lângă ordinea stabilită în conțelegere cu protopresbiterul.

Orăștie, 14 Maiu 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. în conțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Concurs.

Pentru pregătirea de planuri și preliminar de spese la zidirea unei biserici nouă gr.-or. române în **Orăștie**, — să scrie prin aceasta concurs cu premii, — și anume:

1. Un premiu de 800 cor. (opt sute cor.), care să va acorda planului care va fi aflat de comitet ca cel mai bun.
2. Un premiu de 400 cor. care să va da celui a cărui plan să va afla ca al doilea de bun.

Din celelalte planuri ce ar incurge, comitetul își rezervă dreptul a cumpara pe acela despre cari crede că i-ar fi de trebuință.

La pregătirea planurilor și preliminar-elor de spese, e a să ținea samă de următoarele date:

1. Biserica se va zidi pentru a cuprinde 2000 (două mii) de persoane (cu cuprinsul corului și a galeriilor cu tot).
2. Prețul zidirii să nu treacă peste suma de 120.000 cor., inclusiv padimentarea și partea de zid a tâmplei.
3. Fundamentul și brăul au să fie lucrate în beton. Boltiturile în „rabit”.
4. Zidurile au să fie tenciuite pe din afară în tenciuală din praf de piatră.
5. Coperișul cu eternit.
6. padimentul are să fie peste suprafața pământului, ridicat de 3 trepte. Treptele de piatră de granit.
7. Biserica să aibă cel puțin 2 intrări principale: una prin față (printre furnuri), alta în partea dreaptă,
8. Biserica să va zidi în stil oriental cu motive românești având două turle și o cupolă.
9. Lemnul de stejar necesar îl dă parohia.
10. Reflectanții au să facă 4 planuri orizontale, 2 secții și 2 fața de în două exemplare, divizorul 1. ex.
11. Termenul de înaintare a planurilor: 15 August n 1912.
12. Numele autorului să înaintează în în un plic încheis, care să va deschide numai după alegerea planurilor.
13. Premiile să plătesc autorilor, după ce și Consistorul va fi aprobat alegerea planurilor.

Din ședința dela 30 Iunie n. 1912 a Comitetului parohial gr.-or. român din Orăștie.

(192) 2—2

Nr. 405/1912.

(195) 2—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoare în preunat cu postul cantoral la școala conf. gr.-or. română din **Iclandul-mare** protopopiatul Murăș-Oșorheiului se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 400 coroane repartitie dela popor; usufructul de pe 12 jugăre pământ arător într-o tablă prețuit în 200 cor.; venitele stolare cantonale și usufructul de pe 3 jugăre pământ într-o masă lângă marginea comunei lor de clasa primă — computeate toate venitele cantonale între cari și chiria casei cantonale în suma de 400 coroane. Total 1000 cor. Cuartir corespunzător în natură și grădină.

Alesul să îndatorează fără remunerație specială a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători, a cânta cu ei la sf. liturgie formând cor bisericesc și ai instrua în grădinarit.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă sau sărbătoare spre a face cunoștință cu poporul.

Murăș-Oșorhei, 20 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 341/912

(167) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului învățătoare la școala noastră confesională din **Poiana porcului** (Lăpospatak), protopopiatul Cetățui de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegr. Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 cor. repartitie dela popor; 258 cor. ajutor dela P. V. Consistor arhidiecezan; 42 cor. lemne de foc; 400 cor. ajutor de stat, care se va cere pe baza documentelor celui ales; cvartir corespunzător legii și grădină în natură.

Alesul se îndatorează, fără remunerație specială, a conduce elevii la biserică în Dumineci și sărbători; a cânta cu ei la sf. liturgie formând cor bisericesc și a-i instrua în grădinarit.

Reflectanții la acest, post să-și înainteze rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și să se prezinte în comună și biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Lăpușul-unguresc la 10/23 Iunie 1912.

Oficiul protopopesc gr. or. al tractului Cetatea de peatră în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
adm. prot.

Nr. 720/912.

(168) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători dela școalele mai jos înscrise din tractul protopresbiteratului rom. gr. or. al Clujului: prin acestea se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Bontida**, cu salar anual de 1000 cor. și anume: 800 cor. din cassa bisericii și 200 cor. ajutor din fondul școlar arhidiecezan, cvartir corespunzător în edificiul școlii cu grădină de legumi.

2. **Butene**, cu salar anual 1000 cor. și anume: 516 cor. din cassa bisericii, 484 cor. ajutor dela stat ce se va cere, locuința liberă în edificiul școlii cu grădină de legumi și 2 stângini de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ.

3. **Cara**, cu salar anual 1000 cor. și anume: 600 cor. din cassa bisericii, 400 cor. din fondul școlar arhidiecezan, cvartir liber cu grădină de legumi.

4. **Sebeșul-mare** postul al 2-lea de învățător cu salar anual de 1000 cor. și anume: 200 cor. din repartitia dela popor, 400 cor. ajutor din fondul școlar arhidiecezan și 400 cor. întregire dela stat ce se va cere, 50 cor. bani de cvartir și 20 cor. pentru grădina școlară.

Concurenții au să-și înainteze cererile instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul susindicat, și să se prezinte la biserică în vre-o Duminecă ori sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 9 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetele parohiale.

Tulliu Roșescu
protopresbiter.

Nr. 391/1912 Prot.

(183) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea parohiei vacante de clasa a II-a **Mușin** cu filiile **Veța** și **Chibelea**, conform ordinului Preav. Consistoriului arhidiecezan de dto 22 Maiu a. c. Nr. 6067 Bis se scrie concurs nou cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B. pentru întregirea venitelor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul amintit, iar concurenții — pre lângă prealabila încuviințare a protopopului — să se prezinte în parohie pentru a cânta, predica, ori celebra.

Murăș-Oșorheiu, 10/23 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu comitetul parohial.

Stefan Russu
protopop.

Nr. 190/1912.

(159) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele bisericești mai jos numite în protopresbiteratul Câmpenilor, să publică concurs cu termenul **15 Iulie 1912**.

1. **Certegea** cu salar 1000 cor., (600 cor. dela biserică și 400 cor. dela stat), locuință cu grădină. Învățătorul va propune religiunea, va ținea școală de repetiție, să conducă strana și la liturgie să cânte cu elevii, să fie cântăreț bun și dacă va putea forma cor bisericesc, atunci va primi și o remunerație deosebită.

2. **Poiana Valeaverde**, cu salar 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

3. **Săcătura**, cu salar 1000 cor. din repartitie și locuință cu grădină.

Cincenile să compută numai după un serviciu de 5 ani în aceste comune bisericești.

Doritorii a ocupa aceste posturi învățătoresci să trimită concursurile lor cu documentele recerute la subscrisul oficiu până la termenul satorit.

Câmpeni, 6 Iunie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-or. al Câmpenilor.

Romul Furdul
protopop.

Nr. 6935 Bis.

(175) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna **Beșa** de cl. III, protopresbiteratul Sighișoarei, se publică concurs din oficiu cu termen de 30 zile în foaia „Telegraful Român” pe lângă emolumentele fașionate în coala B. referitoare la întregirea dela stat.

Suplicile concursuale, instruite conform legilor în vigoare, petenții le vor așterne Consistoriului arhidiecezan în termenul deschis, având candidații a-se prezenta cu prealabila încuviințare a protopresbiterului concernent în coala B. la biserică spre a cuvânta, respective a oficia.

Sibiu, din ședința Consistoriului arhidiecezan, ca senat bisericesc, ținută la 12 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 589/1912 prot.

(178) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională gr.-or. română din **Ighisfordul-romănesc**, protopresbiteratul Agnietei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1 Salar fundamental de 1000 cor. din care 600 cor. se vor plăti din repartitie pe popor, iar restul de 400 cor., precum și cvinvenalele, la care alesul poate reflecta numai după un serviciu neîntrerupt de 5 ani la această școală, s'au cerut dela stat. 2. Cvarțir constător din 2 odăi, o bucătărie și cămară.

Învățătorul ales va fi dator să țină strana la utrenie și vecernie în biserică, iar la sf. liturgie să cânte regulat cu copiii fără altă remunerație și să propună atât în școala de toate zilele, cât și în cea de repetiție religia și să cultive grădina de pomări.

Învățătorul care va dovedi și ecalificațiune muzicală pentru instruirea și conducerea unui cor bisericesc, va fi preferit și separat rebonificat.

Concurenții sunt datori, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului să se prezinte în vre-o Duminecă sau Sărbătoare în biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și a face cunoștință cu poporul, iar petițiile de concurs, instruite cu estras de botez, atestat despre studiile premergătoare, absolutor de pedagogie și diplomă de învățător, eventual și alte documente recomandătoare să le trimită la oficiul protopopesc subsemnat.

Agnita, 15 Iunie 1912.

În înțelegere cu comitetul parohial concernent,

Ioachim Muntean
protopop.

Nr. 7131 Bis.

(176) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de paroh în comuna **Feredeu** și în comuna **Băcăia**, tractul Geoagiului, se publică concurs din oficiu în termen de 30 zile, pe lângă emolumentele fașionate în coala B. despre ajutorul dela stat.

Petenții vor subșterne suplicile concursuale instruite conform legilor în vigoare oficiului protopresbiterial al Geoagiului, și cu prealabila încuviințare a protopresbiterului concernent, vor avea a se prezenta în comune la biserică spre a-și arăta aptitudinea în cântările bisericești și predicare.

Sibiu, din ședința Consistoriului arhidiecezan, ca senat bisericesc ținută la 12 Iunie 1912.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 311/1912.

(177) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea postului învățătoresc la școala noastră confesională din **Costeni** (Kosztfalva), protopresbiteratul Cetății de peatră, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 300 Cor. din repartitie dela popor; 700 Cor. din ajutorul de stat, a cărui votare pusă deja în vedere de comisiunea administrativă — e condiționată de înaintarea documentelor celui ales; cvarțir corespunzător în natură și relut de grădină 20 Cor.

Cvinvenalul se va cere dela stat.

Învățătorul ales se îndatorează — fără remunerație specială — a instrui elevii în cântările bisericești formând cor, a-i conduce la biserică în Dumineci și sărbători, cântând cu ei răspunsurile liturgiei și a providea învățământul în școala de repetiție.

Reflectanții la acest post au a-și înainta rugărilor concursuale, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și a se prezenta în comună și biserică, spre a face cunoștință cu poporul.

Lăpușul-unguresc, la 12/25 Iunie 1912.

Oficiul protopopesc gr.-or. al tractului „Cetatea de peatră” în conțelegere cu comitetul parohial.

Andrei Ludu
adm. prot.

Ad. Nr. pp. 675/1912

(187) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh din comuna **Gherofi-Dângău** cu filia **Banffi-Dângău** prin aceasta să deschide concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fașionate în coala B.

Doritorii de a ocupa acest post, au ași așterne petiția de concurs, instruită conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu în termenul prescriș, și a să prezenta în parohie, cu prealabila încuviințare a protopresbiterului, în vre-o Duminecă sau Sărbătoare, ca să fie cunoscuți din partea poporului.

Cluj, 12 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial rom. gr.-or. al Clujului în conțelegere cu comitetul parohial.

Tulin Roșescu
protopresbiter.

Nr. 277/1912.

(190) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune pe lângă bătrânul preot Nicolae Isac, în parohia (de clasa a II-a) **To pârcea**, protopopiatul Săliștei, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile.

Alesul va beneficia de jumătate venitele din parohia numitului preot N. Isac, conform concluzului luat în sinodul parohial din 10 Iunie 1912.

Cei ce doresc a candida la acest post, să-și înainteze petițiile, instruite conform §-13 din „Statutul organic”, subsemnatului oficiu protopresbiterial în termen de 30 zile dela I-a publicare a acestui concurs în „Telegraful Român”.

În sensul § lui 33 din „Regulamentul parohial” candidații se vor înfățișa, după prealabila încuviințare a protopresbiterului oficiu protopresbiterial, într-o Duminecă sau sărbătoare în biserică din Topârcea spre a-și arăta dostoieșia în cântarea și cuvântarea bisericească.

Săliște, în 19 Iunie 1912.

Oficiul protopresbiterial al tractului Săliște în conțelegere cu organele parohiale din Topârcea.

Dr. Ioan Lupas
protopresbiter.

Dentist

Virgil Muntean

Sibiu, Strada Măcelarilor,

în față cu Tipografia și Librăria arhidiecezană, intrarea prin strada **Quer Nr. 22**.

(126) 18—

Bănci de școală

se pregătesc în diferite sisteme, pe deplin corăspunzătoare, conform cerințelor igienice. Modelele se pot vedea în fabrica pentru bănci de școală a lui

Wilhelm Connerth
Sibiu, Strada Gușterii 53.

VECHIA MEA

experiență este și rămâne, că pentru a alunga liniștile, precum a ajunge și a susține fraged o piele moale și un ten alb, nu există un săpun mai bun ca săpunul renumit în lume, **Steckenpferd** din Lapte de Crin, marca cal pe băț de Bergmann și Co., Tetschen a/Elbe. Bucata cu 80 fil. se află în farmacia, drogerii, parfumerii și în alte prăvălii aparținătoare branșei. Asemenea e minunăția aprobată și Crema de Crin a lui Bergmann „Manera” pentru susținerea fragedă și albă a mânilor de dame; în tuburi a 70 fil. pretutindeni se află. (60) 17—40

Miselule!! Nici acumă încă nu ți-ai însemnat o, că eu numai tuburi de **Jacobi-Antinicotin** fumez!

(106 a) 5—13

Favoritul mijloc de înfrumșetare a damelor din elită este

CREMA-MARGIT

a lui Földes.

Această pomadă de obraz o folosește în toată lumea multe milioane de dame, fiind pe baza cercetărilor științifice cel mai nou produs de cremă pentru obraz, și după afirmarea renumiților chemici e cel mai bun și nestrăicios mijloc pentru înfrumșetarea și rafinarea obrazilor, cu cel mai rapid și sigur efect.

În restimp de vre-o câteva zile dispar toate creștele, liniștile, petele de ficat și toate spușele.

b) (86) 5—7

Crema Margit a lui Földes

înfrumșetează nu numai obrazii, ci îi îngrijește și scutește de toate influențele anotimpului, a soarelui și a vântului.

Contra imitațiunilor se Vă feriți! — Se află în toată lumea.

Un borcănel costă 1 și 2 cor. Săpun Margit 70 fil. Pudră Margit cor. 120.

Expedițiuni poștale prin producătorul:

Coloman de Földes,
farmacist în ARAD.

Ocaziune foarte rară!

Din depozitul unei fabrici mari mi s'au încredințat spre vânzare mai multe mii de

Velințe (cearceafuri) de durmit din flanel Tigr

cu borduri frumoase colorate. Cearceafurile sunt folosibile pentru orice casă, sunt calde și trainice, circa 190 cm. lungi și 140 late. Comandați-vă numai decât

4 bucăți de Velințe (cearceafuri) de durmit din flanel Tigr

pentru suma de **Cor. 9-85**.

cu pachetare și porto fără altă supraplătire trimise franco acasă. Cu conștiința liniștită pot adevări, că fiecare care comandă va fi pe deplin mulțumit și cu toată încrederea. Dacă nu corespunde se schimbă.

(171) 2—6

D-șoara **Margareta Ahrens,** Wiesbaden, Waterloostrasse 4.

Cărbuni de Petroșeni, Cărbuni pentru fauri, Kox de gaz

oferă trimiterea numai în vagon

Rudolf de Gardik, Sibiu,
(95) 8— biroul în edificiul sanatorului.

Numai timp scurt pe piața Hermann.

Pentru prima oară

Expoziția Nordică

singura existentă în lumea întreagă.

O Balenă

Lungimea totală de 22 metri 27 cm. În viață greutatea se calculă la 200.000 Kg.

Hienă de Mare

Lungimea 5 metri 10 cm. Acest pește este groaza Marinarilor în Marea Mediterană și în Oceanul Atlantic.

Direcțiunea mai expune Preparate și diferite specii de varietăți ca:

Câine de Mare

(phoca vitulina)

Crocodil de Nil

(Aligator)

Rechin Cenușiu

sau Scufundator

Se întâmpină în Marea Glacială Nordică etc.

Orangutanul Jack

Urișul pădurilor vergine din Africa Apuseană. Înălțimea 2 metri 7 cm. lungimea celor 2 brațe întinse 2 metri 8 cm.

Diferite case din scheletul Balenei, precum și Colecția Aparatelor întrebuintate la prinderea Balenelor. La fiecare jumătate oră explicațiuni științifice.

Deschiderea dela 10 ore a. m. până la 10 seara.

Prețuri moderate.

Invităm pe Onor. Public a vizita Expoziția de Balene fiind singura Curiozitate Zoologică.

(196) 2—3

Direcțiunea.

SALVATOR

Călcăie de gomă.

Marca lumii.

Neîntrecute în durabilitate!

(275) 49—52

Se află pretutindenea.

Depozitul general pentru Sibiu și jur la:

Vasilie Ban, Sibiu,
strada Oenii (Burgergasse) Nr. 7 și
strada Faurului (Smidtasse) Nr. 16.